

ALONA IRMEJA,

Ph. D., Latvijas Republikas sertificēta grāmatvede, ārpakalpojumu grāmatvede, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes pasniedzēja

Atkarībā no tā, vai **aidzdevuma līgums atbilst vai neatbilst noteiktiem aizdevuma līguma nosacījumiem (6 punkti)** par IIN samaksu ir atbildīgs **aidzdevuma ņēmējs vai aizdevējs**.

Ja par IIN samaksu ir atbildīgs **aidzdevuma ņēmējs**, aizdevējs ienākuma gūšanas brīdī aprēķina aizdevuma ņēmēja ar nodokli apliekamo ienākumu un iesniedz VID «Paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām», norādot ienākuma veidu «Ienākumam pielīdzināms aizdevums» ar ienākuma veida kodu «2054».

Aizdevuma ņēmējs iesniedz «Gada ienākuma deklarāciju» ar D¹ pielikumu un samaksā IIN no neatmaksātās aizdevuma daļas.

Ja aizdevuma līgums neatbilst noteiktajiem kritērijiem, par IIN samaksu ir **atbildīgs aizdevējs**. Aizdevējs IIN aprēķinā aizdevuma neatmaksāto daļu pielīdzina ienākumam pēc nodokļa samaksas un aprēķināto nodokli iemaksā budžetā līdz ienākuma gūšanas (izmaksas) mēnesim sekojošā mēneša 5. datumam, iesniedzot VID «Paziņojumu par fiziskajai personai izmaksātajām summām» un norādot ienākuma veidu «Ienākumam pielīdzināms aizdevums» ar ienākuma veida kodu «1054».

PIEMĒRS

Aizdevuma līgums atbilst aizdevuma līguma nosacījumiem (6 punkti), aizdevums izsniegts fiziskajai personai un netiek atgriezts laikā.

Uzņēmums SIA ABC aizdod naudu 2000 EUR fiziskajai personai Anitai Lielajai, kas nav uzņēmuma SIA ABC darbiniece, valdes vai padomes locekle. Tiek ievēroti visi aizdevuma līguma nosacījumi. Aizdevums aizdots uz 6 mēnešiem (aidzdevuma līguma nosacījums — aizdevuma līgumā noteiktais aizdevuma atmaksas termiņš nepārsniegt 60 mēnešus izpildās). Pēc 6 mēnešiem Anita Lielā nav atmaksājusi 500 EUR. Atbildība par IIN samaksu no neatmaksātās aizdevuma daļas 500 EUR ir Anitai Lielajai. Anita Lielā iesniedz Gada ienākuma deklarāciju ar D¹ pielikumu un samaksā IIN no 500 EUR (500 EUR × IIN likme 20%, 23%, 31%). Savukārt, uzņēmums SIA ABC līdz nākamā gada 1. februārim iesniedz «Paziņojums par fiziskajai personai izmaksātajām summām» par Anitas Lielās ienākumam pielīdzināmo aizdevumu 500 EUR ar ienākuma veida kodu «2054» — «Ienākumam pielīdzināms aizdevums» un ienākuma izmaksas datumu 31. decembris.

PIEMĒRS

Aizdevuma līgums atbilst aizdevuma līguma nosacījumiem (6 punkti), aizdevums izsniegts darbiniekam un netiek atgriezts laikā.

Uzņēmums SIA CBA 2024. gada 2. janvārī rakstiski noslēdza aizdevuma līgumu ar uzņēmuma darbinieku Madaru Skaisto uz 12 mēnešiem par aizdevuma izsniegšanu 1000 EUR apmērā. Noslēgtais līgums atbilst aizdevuma līguma nosacījumiem. Madara Skaistā pēc 12 mēnešiem nav atmaksājusi uzņēmumam aizdevumu 300 EUR apmērā.

Atbildība par IIN samaksu ir Madarai Skaistajai. Madara Skaistā 2025. gadā no 1. marta līdz 1. jūnijam iesniedz VID Gada ienākumu deklarāciju un aizdevumam pielīdzināmais ienākums jānorāda gada ienākumu deklarācijas D¹ pielikumā.

Savukārt uzņēmums SIA CBA līdz nākamā gada 1. februārim iesniedz «Paziņojums par fiziskajai personai izmaksātajām summām» par Madaras Skaistās ienākumam pielīdzināmo aizdevumu 300 EUR ar ienākuma veida kodu «2054» — «Ienākumam pielīdzināms aizdevums» un ienākuma izmaksas datumu 31. decembris.

Madarai Skaistajai par 2024. gada ienākumiem jāaprēķina vidējā svērtā nodokļa likme. Madaras Skaistās kopējie ienākumi 2024. gadā ir 26 300 EUR, t. sk. SIA CBA darba alga 26 000 EUR, neatmaksātais aizdevums ir 300 EUR.

- 20 004 EUR × 20% = 4000,80 EUR
- 5996 EUR × 23% = 1379,08 EUR
- 300 EUR × 23% = 69,00 EUR.

Vidējā svērtā nodokļa likme ir 21,00% ((4000,80 + 1379,08 + 69,00) / 26 300 × 100). Tā kā Madara Skaistā ir uzņēmuma darbiniece, ienākumam pielīdzināma aizdevuma aprēķināšanai piemērojama procentu likme 43,00% apmērā, t.i., 22,00% (IIN papildu likme) + 21,00% (vidējā aprēķinātā) apmērā, t.i., 300 × 43,00% = 129 EUR.

PIEMĒRS

Aizdevuma līgums neatbilst aizdevuma līguma nosacījumiem (aidzdevuma līgumā noteiktais aizdevuma atmaksas termiņš nepārsniegt 60 mēnešus netiek ievērots), aizdevums izsniegts fiziskajai personai un netiek atgriezts laikā.

Uzņēmums SIA BB 2024. gada 1. maijā izsniedza Jānim Ozoliņam, kas nav uzņēmuma darbinieks, aizdevumu 15 000 EUR apmērā uz 10 gadiem. Pēc 66. mēneša Jānis Ozoliņš nav atmaksājis 5550 EUR. Uzņēmums SIA BB 66. mēneša pēdējā dienā, t.i., 2029. gada 31. oktobrī, neatmaksātajai aizdevuma daļai aprēķina IIN likmi 23% apmērā, uzskatot, ka 5550 EUR ir ienākums pēc nodokļa ieturēšanas, iemaksā to budžetā līdz 2029. gada 5. novembrim un līdz 2029. gada 15. novembrim iesniedz VID «Paziņojums par fiziskajai personai izmaksātajām summām» ar ienākuma veida kodu «1054».